شنبه ۳ آبان ۱۴۰۴
شماره ۴۵۳۹
FARHIKHTEGANDAILY.COM
FARHIKHTEGANONLINE

دکتر رنجبر در دیدار با معاون اول رئیس‌جمهور بر کمک حداکثری دانشگاه آزاد در حل مسائل کشور تأکید کرد

قرار دانشگاه و دولت

معاون اول رئیس‌جمهور: دانشگاه آزاد می‌تواند اتاق فکری برای دولت باشد

سارا طاهری
خبرنگار گروه دانشگاه

درروزی که فضای دانشگاه آزاد اسلامی رنگ و بوی گفت‌وگوی ملی به خود گرفت، معاون اول رئیس‌جمهور، وزیر علوم، رئیس دانشگاه آزاد اسلامی، معاونان و رؤسای استانی این نهاد علمی گرد هم آمدند تا بر سر آینده علم، فناوری و آموزش عالی کشور هم‌فکر شوند. نشستی که در آن، مرز میان تصمیم‌سازی دولتی و مدیریت دانشگاهی از میان برداشته شد و هر دو جریان بر یک هدف مشترک یعنی بازتعریف نقش دانشگاه در تحقق اقتدار علمی ایران تأکید داشتند.

در این دیدار که با حضور حسین سیمایی صراف وزیر علوم، تحقیقات و فناوری برگزار شد، دکتر محمدرضا عارف از دانشگاه به‌عنوان اتاق فکر دولت یاد کرد و رئیس دانشگاه نیز بر استفاده از ظرفیت‌های عظیم دانشگاه برای حل مسائل ملی تأکید کرد. در این نشست موضوعاتی چون تحول در آموزش عالی، اجرای سند تعالی دانشگاه آزاد، توسعه فناوری‌های نوین از جمله هوش مصنوعی و کوانتوم و همگرایی نهادهای علمی کشور مورد بررسی قرار گرفت. نشست دانشگاه آزاد با معاون اول رئیس‌جمهور تنها یک جلسه اداری نبود؛ دیداری بود که می‌تواند آغاز فصلی تازه در همکاری‌های ملی باشد؛ فصلی که در آن دانشگاه آزاد اسلامی با گستره عظیم انسانی و علمی خود، نه‌تنها در عرصه آموزش، بلکه در سیاست‌گذاری، نوآوری و پیشرفت فناوری نیز نقش محوری ایفا خواهد کرد.

در بخش اول این گزارش ابتدا مروری بر سخنان، دیدگاه‌ها و نکات مطرح شده از سوی دکتر بیژن رنجبر و دکتر محمدرضا عارف در این نشست داشته‌ایم و در بخش دوم نیز در گفت‌وگو با محمد قربانی گلشن‌آباد، معاون امور مجلس و ارتباطات اجتماعی دانشگاه آزاد اسلامی، جزئیات و حاشیه‌های این نشست را بررسی کرده‌ایم که در ادامه مشروح آن را از نظر می‌گذرانید.

نظام آموزشی مطلوب زمانی محقق می‌شود که نخبه‌محور باشد

در این جلسه دکتر رنجبر، رئیس دانشگاه آزاد اسلامی ضمن خیر مقدم به دکتر عارف و دکتر سیمایی صراف، تأکید کرد: «دانشگاه آزاد اسلامی به برکت تدبیر حکیمانه حضرت امام خمینی (ره)، حمایت‌های مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) و تلاش‌های ارزشمند مؤسسان و مدیران پیشین، از جمله مرحوم آیت‌الله هاشمی رفسنجانی، شکل گرفت و امروز این دانشگاه که مولود انقلاب است دارای دستاوردهای بسیار ارزشمندی است.»

رئیس دانشگاه آزاد اسلامی ادامه داد: «این مجموعه در طول دوران مدیریت‌های مختلف از جمله دوران مسئولیت استادان فرهیخته‌ای همچون دکتر جاسبی که دانشگاه را مانند فرزند خود می‌دانست، نقش پررنگی در آموزش عالی داشته است.»

او تأکید کرد: «دانشگاه آزاد اسلامی با تلاش‌های گران‌قدر شهید دکتر طهرانچی، مسیر رشد و تعالی خود را طی کرده و دستاوردهای ارزشمندی در حوزه علم، فناوری و فرهنگ به‌دست آورده است.» دکتر رنجبر تصریح کرد: «خوشبختانه مقام معظم رهبری سه فرمان مهم ارتقای علمی، گسترش فضای انقلابی و حفظ کیان دانشگاه را برای ارتقای دانشگاه آزاد اسلامی صادر فرموده‌اند که در راستای آن «سند تحول و تعالی دانشگاه آزاد اسلامی» تدوین و به تصویب هیئت امنای دانشگاه رسیده است. این سند پنج‌ساله اکنون در حال اجراست و تمامی اهداف پیش‌بینی شده در آن با جدیت دنبال می‌شود.»

او با اشاره به تداوم اجرای این برنامه‌ها خاطرنشان کرد: «بخش‌های مختلف دانشگاه در مسیر تحقق اهداف سند تحول، گام برمی‌دارند و ان‌شاءالله این مسیر با قوت ادامه خواهد یافت.» رئیس دانشگاه آزاد اسلامی تأکید کرد: «دانشگاه آزاد اسلامی به‌سهم خود تلاش می‌کند تا با استفاده درست از ظرفیت‌های عظیم خود در سراسر کشور پیرامون مسائل مناطق مختلف، نهضتی برای حل آن‌ها راه بیندازد.» دکتر رنجبر خاطرنشان کرد: «دانشگاه آزاد اسلامی ارتباط خوب و مؤثری را با دولت برقرار کرده است که اعطای مجوز بازنگری و اصلاح سرفصل‌های تمامی دروس دانشگاه آزاد به خود آن از جمله آثار این ارتباط بسیار نزدیک است.» وی ادامه داد: «اخیراً ریاست محترم جمهوری با استقبال از آمادگی دانشگاه آزاد اسلامی برای پیشبرد پروژه‌های ملی در جهت نیل به اهداف عالی میهن اسلامی، پیشنهاداتی را برای اجرا به ما ارائه کردند.»

رئیس دانشگاه آزاد اسلامی در ادامه با تأکید بر نیاز کشور به خیزش علمی گفت: «طبق فرمایشات مقام معظم رهبری، کشور به یک خیزش و نهضت جدید علمی نیاز دارد که این وظیفه نخبگان است البته مراکز علمی و پژوهشی هم در این زمینه مسئول هستند؛ اما عامل اصلی فرد نخبه است. نظام آموزشی مطلوب تنها زمانی محقق خواهد شد که نخبه‌محور باشد؛ بدین معنا که نخبگان شناسایی، حمایت و توانمندسازی شوند. سیاست‌های دانشگاه در حوزه پژوهش بر این محور استوار است تا رقابت آزاد میان دانشمندان، سرمایه‌گذاری و اختیار مدیران علمی تقویت شود.»

دانشگاه آزاد اسلامی اتاق فکری برای دولت

دکتر محمدرضا عارف نیز در جلسه شورای معاونان دانشگاه آزاد اسلامی با تبریک انتصاب دکتر رنجبر به سمت ریاست این دانشگاه به ویژگی‌های علمی او اشاره کرد و با بیان اینکه دانشگاه آزاد اسلامی در ۵ دهه گذشته پیشتاز در توسعه علمی کشور بوده است، گفت: «در ابتدای انقلاب اسلامی و در مقطع انقلاب فرهنگی که ۱۷۵ هزار دانشجو در کشور داشتیم، به لزوم تحول در آموزش عالی و تربیت نیروی متخصص پی بردیم.» او با گرامیداشت یاد و خاطره حضرت آیت‌الله هاشمی رفسنجانی و نقش ایشان در تأسیس دانشگاه آزاد اسلامی، گفت: «در سال‌های ابتدایی انقلاب اسلامی، نیاز به دانشگاه یک مطالبه اجتماعی بود؛ زیرا تعداد افراد متقاضی به تحصیلات دانشگاهی افزایش یافته بود. رویکرد آیت‌الله هاشمی در تأسیس دانشگاه آزاد اسلامی هم تربیت نیروی متخصص، دوری از مدرک‌گرایی و پاسخ به مطالبه اجتماعی بود و ایشان در خطبه‌های نماز جمعه خود به این مؤلفه‌ها اشاره کرده بود.» معاون اول رئیس‌جمهور ادامه داد: «اگر این رویکرد در ایجاد دانشگاه آزاد اسلامی وجود نداشت، نمی‌توانستیم مدعی جایگاه اول منطقه‌ای در سند چشم‌انداز توسعه در زمینه فناوری باشیم و شاید مجبور بودیم برای تحصیلات تکمیلی دانشجویان را به خارج از کشور اعزام کنیم. این روند طی شد تا دانشگاه آزاد اسلامی با رویکرد تربیت نیروی انسانی و خوداتکایی در تأمین نیازهای علمی کشور تأسیس و دستاوردهای خوبی نیز حاصل شد.» او خاطرنشان کرد: «اگر دانشگاه آزاد اسلامی فقط به مطالبه اجتماعی پاسخ داده باشد، بزرگ‌ترین خدمت را به رشد علم و فناوری کشور داشته است؛ زیرا منابع محدود دولتی، پاسخگوی نیاز به تحصیل در دانشگاه نبود.»

دکتر عارف خاطرنشان کرد: «دانشگاه آزاد اسلامی در زمانی شکل گرفت که همچنان تفکر دولتی در همه بخش‌ها حاکم بود. با این حال این دانشگاه در دهه ۶۰ عملکرد با کیفیتی داشت البته در دهه ۷۰ چالش دوگانه آموزش عالی و دانشگاه آزاد مطرح شد؛ اما در دهه ۸۰ به‌عنوان یک واقعیت علمی در نظام آموزش عالی کشور پذیرفته شد. این دهه، دهه شکوفایی دانشگاه آزاد اسلامی بود و با ایجاد مقطع تحصیلات تکمیلی، در جایگاه مدعی علمی کشور قرار گرفت. امروز نیز بخشی از آموزش عالی مترقی و برجسته در این دانشگاه انجام می‌شود.» او همچنین گفت: «در مقاطعی شاهد بروز اختلافات سیاسی در دانشگاه آزاد بودیم که البته اکنون این اختلافات و دعواها دیگر وجود ندارد.»

معاون اول رئیس‌جمهور با اشاره به اینکه از زمان ایجاد تحول در آموزش ۴ دهه گذشته است، افزود: «اکنون بر اساس سند چشم‌انداز توسعه، بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی و توصیه‌های رهبر معظم انقلاب باید به سمت دستیابی به جایگاه اول منطقه‌ای در فناوری‌های پیشرفته دست یابیم. البته در سال‌های اخیر این اهداف جدی گرفته نشد تا اینکه جنگ ۱۲ روزه رخ داد و دانشگاه متوجه شد که به یک تحول جدی نیاز دارد. ما در این جنگ هزینه دادیم و هزار نفر از هم‌وطنان از جمله شهید دکتر طهرانچی، رئیس دانشگاه آزاد شهید شدند؛ اما این دستاورد هم به دست آمد که دانشگاه متوجه شد که به تحول جدی نیاز دارد.» او ادامه داد: «جنگ ۱۲ روزه، جنگ فناوری با فناوری و جنگ علم با علم بود و ما توانستیم به اتکای توان نظامی خود که مبتنی بر فناوری بومی بود، دشمن را مجبور به آتش‌بس کنیم. البته باید همچنان آماده باشیم تا اگر دشمن روزی دوباره شیطنت کرد، پاسخ محکم‌تری به او بدهیم. همچنین باید با تقسیم کار ملی در محیط دانشگاهی و انسجامی که در این بخش حاصل شده است، به جایگاهی برسیم که دشمن دیگر خواب تجاوز به ایران را نبیند و متوجه شود اگر حمله کند، با پاسخ درخور مواجه می‌شود.»

دکتر عارف به دیپلماسی علمی اشاره کرد و گفت: «دیپلماسی علمی می‌تواند توطئه ایران‌هراسی را خنثی کند. دانشگاه می‌تواند نقش مهمی در تقویت روحیه و غرور ملی داشته باشد. در ماه‌های اخیر اقدامات خوبی در کشور در این زمینه انجام شده است و امروز دیگر کسی ملیت را در مقابل اسلامیت قرار نمی‌دهد و این نتیجه به‌دست آمده است که ملی‌گرایی حتی موجب تقویت اسلامیت هم می‌شود؛ بنابراین تقویت روحیه و غرور ایرانی - اسلامی اهمیت داشته و باید این رویکرد دنبال شود.»

دکتر عارف ادامه داد: «کشور به اتکای جوانان و دانشمندان خود به دستاوردهای علمی بزرگی رسیده است. اکنون دانشگاه آزاد هم که دستاوردهای علمی فراوانی داشته است باید به میدان آمده و اولویت‌های کشور را برآورده کند. در مقطع فعلی باید فناوری‌های پیشرفته از جمله هوش مصنوعی، کوانتوم و سایر فناوری‌ها را در اولویت قرار دهیم.»

معاون اول رئیس‌جمهور با بیان اینکه دانشگاه آزاد و وزارت علوم در کنار یکدیگر مسئولیت مشترک خود یعنی پاسخگویی به نیازهای علمی کشور را باید محقق کنند، گفت: «اکنون دیگر دوگانه دانشگاه آزاد اسلامی و دانشگاه دولتی نباید مطرح باشد و باید یک نظام آموزش عالی یکپارچه داشته باشیم و رقابت تخریبی بین این دو نباشد.»

او تأکید کرد: «در ۳ سال آینده باید به اهداف خود برای دستیابی به اقتدار علمی برسیم. دانشگاه آزاد اسلامی هم باید نقش ملی خود را در شرایط فعلی کشور و برای رسیدن به اهداف سند چشم‌انداز در زمینه فناوری‌های نوین از جمله کوانتوم مشخص کند. همچنین دانشگاه آزاد می‌تواند در حل ناترازی‌ها و بحران‌های کشور در زمینه‌های مختلف از جمله انرژی، اقتصاد، آب و افزایش بهره‌وری کمک کند.»

دکتر عارف با اشاره به شعار وفاق ملی دولت چهاردهم، گفت: «وفاق ملی یعنی همه در خیر و شر دولت شریک هستند و باید به دولت کمک کنند. دولت هم اعتقادی ندارد که فقط با یک جریان و افراد خاص می‌تواند مشکلات کشور را حل کند و تجربه هم همین مسئله را اثبات کرده است. دانشگاه آزاد هم می‌تواند در همین مسیر و با رویکرد حاکم بر کشور اتاق فکری برای دولت باشد و نظرات و نقدهای خود را به دولت بیان کند.»

او در پایان با بیان اینکه دانشگاه آزاد باید پژوهش‌محور و جامعه‌محور شود و دنبال ارائه راه‌حل برای مسائل و مشکلات جامعه باشد، گفت: «کشور باید به سمت دانشگاه‌های نسل ۳ و ۴ حرکت کرده و زنجیره‌ای از علم به ثروت ایجاد کند. همچنین ارتباط دانشگاه با صنعت و بخش خصوصی باید افزایش یابد.»

معاون امور مجلس و ارتباطات اجتماعی دانشگاه آزاد اسلامی در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

نقش دانشگاه آزاد در هوش مصنوعی و کوانتوم مورد تأکید قرار گرفت

محمد قربانی گلشن‌آباد، معاون امور مجلس و ارتباطات اجتماعی دانشگاه آزاد اسلامی، درباره جزئیات دیدار معاون اول رئیس‌جمهور با رئیس دانشگاه آزاد اسلامی گفت: «در ابتدای این نشست، دکتر محمدرضا عارف، معاون اول محترم رئیس‌جمهور، هدف اصلی حضور خود را تبریک به دکتر بیژن رنجبر به مناسبت انتصاب به ریاست دانشگاه آزاد اسلامی عنوان کردند. دکتر عارف در ادامه، با اشاره به انسجام و همگرایی شکل گرفته، خواستار نقش‌آفرینی بیش از پیش دانشگاه آزاد اسلامی در نظام علم و فناوری کشور شدند.»

معاون امور مجلس و ارتباطات اجتماعی دانشگاه آزاد اسلامی اظهار کرد: «اولین موضوع، حفظ و صیانت از اتحاد و انسجام به‌وجود آمده بین دو بال دولتی و غیردولتی آموزش عالی کشور بود که مورد تأیید و تأکید قرار گرفت. دکتر عارف در این نشست عنوان کردند از اینکه وزیر محترم علوم، تحقیقات و فناوری در یک‌سو و رئیس محترم دانشگاه آزاد اسلامی در سوی دیگر ایشان نشسته‌اند، بسیار خوشحال و خرسند هستند و این را نشانه و نماد بالاترین سطح اتحاد و انسجام در آموزش عالی کشور دانستند.»

قربانی گلشن‌آباد خاطرنشان کرد: «دکتر عارف پیش از جلسه از یکی از مراکز تحقیقاتی دانشگاه آزاد اسلامی بازدید و این تجربه را اعجاب‌انگیز توصیف کردند. ایشان با اشاره به گزارش ارائه‌شده توسط معاون فنی، مهندسی، علوم پایه و کشاورزی دانشگاه، گفتند که این بازدید خستگی هفته را از تنشان زدوده و موجب خوشحالی بی‌نهایت شده و خواستار تداوم فعالیت علمی، آموزشی و فناورانه دانشگاه آزاد اسلامی شدند.»

او در ادامه با بیان این که موضوعات و مسائل متنوعی در این جلسه مورد بررسی قرار گرفت، تأکید کرد: «در این نشست مقرر شد تا تصمیمات مذکور تا حصول نتیجه نهایی پیگیری شود. به‌عنوان نمونه نقش‌آفرینی دانشگاه آزاد اسلامی در حل مسائل اساسی کشور از جمله در حوزه‌های هوش مصنوعی، کوانتوم و به‌ویژه در حل ناترازی‌های گوناگون در حوزه‌های مختلف، مورد بحث و بررسی و در نهایت مورد تأیید و تأکید معاون اول رئیس‌جمهور قرار گرفت.»

او در پاسخ به این سؤال که چه نتیجه عملی از این دیدار برای دانشگاه آزاد متصور هستید، توضیح داد: «به‌نظر بنده مهم‌ترین نتیجه عملی این نشست، تأکید و تصریح بر ظرفیت‌های بی‌نظیر دانشگاه آزاد اسلامی، حفظ و ارتقا و بهره‌گیری بیش از پیش آن در نظام حکمرانی کشور است. دانشگاه آزاد اسلامی به‌عنوان یک نهاد بزرگ و فاخر علمی، فرهنگی، اجتماعی و فناوری کشور می‌تواند در حوزه‌های مختلف، گره‌گشایی کند کما اینکه در گذشته هم همین طور بوده است.»

معاون امور مجلس و ارتباطات اجتماعی دانشگاه آزاد اسلامی تأکید کرد: «مستحضرید دانشگاه آزاد اسلامی، با این حجم از گستردگی، ریالی از بودجه عمومی و دولتی نمی‌گیرد و کاملاً متکی بر درآمدهای شهریه‌ای و غیرشهریه‌ای، اداره می‌شود و سهم بسیار مهم و عمده‌ای در آموزش عالی، عمومی و نیز تولید علم و فناوری کشور ایفا می‌کند. این موضوع به‌قدری مهم و اساسی است که آقای دکتر عارف، هم به‌تفصیل بدان پرداخته و مورد تمجید قرار داد که اگر دانشگاه آزاد اسلامی نبود، عملاً نظام آموزش عالی کشور، دچار خلأ جدی و اساسی می‌شد.»

قربانی گلشن‌آباد در پاسخ به سؤال دیگری مبنی بر این که در این دیدار جایگاه دانشگاه آزاد در نقشه کلان علم و فناوری کشور چگونه ارزیابی شد گفت: «گزارش اولیه که به‌صورت مختصر به بخش کوتاهی از فعالیت‌های فناورانه دانشگاه پرداخت، ظرفیت بی‌نظیر دانشگاه آزاد اسلامی را نشان داد که به‌شدت مورد استقبال معاون اول محترم رئیس‌جمهور و نیز وزیر محترم علوم، تحقیقات و فناوری قرار گرفت. حضور فاخر و علمی قریب به چهارصد دانشمند دو درصد برتر جهان در دانشگاه آزاد اسلامی، صدها شرکت دانش‌بنیان، پارک‌های علمی و فناوری، سراهای نوآوری و محصولات فناورانه و مهم‌تر از آن ارتباط جدی و مؤثر با جامعه و صنعت با تداوم پروژه‌های بزرگ ملی نشان می‌دهد دانشگاه آزاد اسلامی، در نقشه کلان علم و فناوری کشور، جایگاه مهم و اساسی دارد ضمن اینکه در بسیاری از سامانه‌های رتبه‌بندی و رنکینگ، دانشگاه آزاد اسلامی در رتبه‌های بالاتری قرار دارد.»

معاون امور مجلس و ارتباطات اجتماعی دانشگاه آزاد اسلامی در پایان تأکید کرد: «به‌نظر می‌رسد این دیدار نقطه شروع بسیار مهمی در همکاری و همراهی جدی و اثرگذار دولت و دانشگاه آزاد اسلامی خواهد بود.»

معاون علوم، مهندسی و کشاورزی دانشگاه آزاد اسلامی در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

دانشگاه آزاد پایان‌نامه و رساله‌های بدون هدف تعریف نمی‌کند

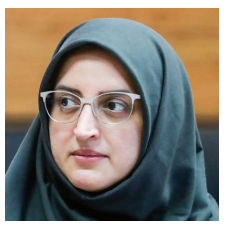

سودابه سلیمانی، معاون علوم، مهندسی و کشاورزی دانشگاه آزاد در خصوص مهم‌ترین موضوعات مطرح‌شده در جلسه با معاون اول رئیس‌جمهور توضیح داد: «در آغاز جلسه گزارشی از وضعیت و جایگاه علمی دانشگاه آزاد اسلامی در کشور و جهان به دکتر عارف ارائه شد. در این گزارش نشان داده شد دانشگاه آزاد اسلامی که حدود یک‌سوم سهم آموزش عالی در کشور را به عهده دارد و بزرگ‌ترین دانشگاه کشور و خاورمیانه است در سال‌های اخیر چه جایگاهی را در گسترش علم و فناوری در کشور داشته است.» او ادامه داد: «در این جلسه ابتدا در خصوص تغییر رویکرد آموزشی در دانشگاه آزاد توضیح داده شد و سپس به جایگاه علمی دانشگاه در حوزه مقالات و مستخرجات علمی استادان دانشگاه که در شمار دانشمندان ۲ درصد برتر جهانی هستند، همچنین رتبه‌بندی‌های جهانی کسب‌شده در پایگاه‌های مختلف پرداخته شد. در این بررسی‌ها مقایسه‌ها هم در سطح داخلی و هم در سطح بین‌المللی بود.»

معاون علوم، مهندسی و کشاورزی دانشگاه آزاد تأکید کرد: «در این جلسه مطرح شد تمرکز استادان دانشگاه آزاد صرفاً مبتنی بر توسعه علم و تولید مقاله نبوده و برای دانشگاه پیشرفت تکنولوژی و فعالیت‌های فناورانه بسیار اهمیت دارد. در این نشست در خصوص افزایش حجم قراردادهای تحقیقاتی به‌طور نمایی در سال‌های اخیر، رشد چشمگیر مراکز تحقیقاتی، سراهای نوآوری، شرکت‌های دانش‌بنیان و همچنین آزمایشگاه‌های تحقیقاتی پرداخته شد. از میان تعداد بسیار زیاد شرکت‌ها و هسته‌های فناور، چندین نمونه معرفی شد که به یکی از مهم‌ترین شرکت‌ها که در دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان به تولید بذر می‌پردازد، اشاره شد که نزدیک به یک چهارم بذر مورد نیاز کشور را تولید می‌کند و برنامه‌ریزی شده تا ان‌شاءالله در آینده شاهد تولید کل نیاز کشور و رسیدن به خودکفایی ملی باشیم.»

او گفت: «پس از ارائه این گزارش حدود ۱۰ دقیقه‌ای، دکتر عارف به ارائه دیدگاه‌ها و نکات خود پرداختند.» معاون علوم، مهندسی و کشاورزی دانشگاه آزاد اسلامی، توضیح داد: «معاون اول رئیس‌جمهور در آغاز جلسه بر وفاق ملی تأکید و عنوان کردند که دولت کنونی، دولت وفاق ملی است و در جایگاه علم و دانش تفاوتی بین دانشگاه‌ها وجود ندارد و همه دانشگاه‌ها یک بدنه هستند.» او افزود: «دکتر عارف تأکید کردند برای دستیابی به جایگاه بالای جهانی، دانشگاه‌ها باید همبستگی و مشارکت خوبی با یکدیگر داشته باشند تا در مسیر توسعه علم و دانش به‌صورت هماهنگ پیش بروند.» سلیمانی گفت: «دکتر عارف از جایگاه دانشگاه آزاد بسیار خوشحال بودند و این دانشگاه را مولود انقلاب دانستند. ایشان اشاره کردند اگر دانشگاه آزاد نبود، رشد علمی و فرهنگی کشور به این سرعت امکان‌پذیر نبود و جایگاه دانشگاه آزاد را بسیار مهم ارزیابی کردند.» او ادامه داد: «حضور نمایندگان مختلف دولت، از جمله وزیر علوم که به طور مستقیم با دانشگاه در ارتباطند، در این نشست نشان‌دهنده هماهنگی بیشتر و تقویت ارتباط دانشگاه‌ها، به‌ویژه دانشگاه آزاد با وزارت علوم است.»

معاون علوم، مهندسی و کشاورزی دانشگاه آزاد در ادامه تأکید کرد: «ما تلاش می‌کنیم روی پای خود ایستاده و در راستای نیازهای واقعی کشور کمک کنیم. این جلسه صرفاً نشان داد دانشگاه در ابعاد ملی، جهت‌گیری خود را برای پاسخ به مسائل کشور احساس و دنبال می‌کند.» معاون علوم، مهندسی و کشاورزی دانشگاه آزاد اسلامی، درباره برنامه‌های دانشگاه برای پایان‌نامه‌ها و رساله‌های دکتری توضیح داد: «در این جلسه اعلام کردیم در دانشگاه آزاد دیگر پایان‌نامه و رساله‌های بدون هدف تعریف نمی‌شود و چالش‌های کشور را مبنای کار قرار می‌دهیم. بر اساس این چالش‌ها، اهداف غائی، اهداف عینی، راهبرد و سپس به پروژه‌هایی می‌رسیم که هر پایان‌نامه یا رساله دکتری بر اساس آن نوشته شده تا بتواند در رفع چالش‌های اصلی کشور نقش داشته باشند.» سلیمانی افزود: «به‌عنوان نمونه در حوزه انرژی و ناترازی‌های آن، برنامه علمی تدوین شده و دانشجویان دانشگاه آزاد در این زمینه فعالیت می‌کنند تا راهبردها و استراتژی‌های مؤثری ارائه شود که حتی به دولت در رفع مشکلات کمک کند. دانشگاه آزاد از سال ۱۴۰۲ برای برنامه‌ریزی و احداث نیروگاه‌های خورشیدی اقدام کرده و تاکنون برای حدود ۱۵ مکان برنامه‌ریزی انجام شده است. در این جلسه اعلام شد حدود ۸ نیروگاه طی ۶ تا ۹ ماه آینده ان‌شاءالله به بهره‌برداری خواهد رسید. هدف ما تأمین بخشی از انرژی مورد نیاز دانشگاه است تا بار شبکه سراسری کاهش داده شود.»

نتایج بررسی محققان آلمانی سوگیری جدیدی در عملکرد AI نشان داد

هوش مصنوعی زنانه - مردانه فکر می‌کند

ندا اظهری
مترجم

این روزها بازار هوش مصنوعی داغ است و محققان تلاش می‌کنند به تمام جوانب این حوزه از فناوری بپردازند. در تازه‌ترین تحقیقی که در این حوزه انجام شده، محققان دو دانشگاه فنی «مونیخ» و «دارمشتات» مطالعه مشترکی را دنبال کرده‌اند که بیانگر آن است مدل‌های تولید تصویر مبتنی بر هوش مصنوعی، نه‌تنها کلیشه‌های جنسیتی را نشان می‌دهند؛ بلکه آن‌ها را تقویت می‌کنند. این تحقیق حاکی از آن است که شدت و جهت این سوگیری‌ها در زبان‌های مختلف متفاوت است و ساختارهای زبانی می‌توانند نقش تعیین‌کننده‌ای در شکل‌گیری یا کاهش تعصبات جنسیتی در تصاویر هوش مصنوعی داشته باشند.

زبان، عامل پنهان در شکل‌گیری سوگیری‌های تصویری

محققان دانشگاه فنی مونیخ (TUM) و دانشگاه فنی «دارمشتات» بررسی کرده‌اند که چگونه مولدهای متن به تصویر با کلیشه‌های جنسیتی در زبان‌های مختلف برخورد می‌کنند. نتایج به‌دست‌آمده حکایت از آن دارد که این مدل‌ها نه‌تنها سوگیری‌های جنسیتی را منعکس می‌کنند، بلکه آن‌ها را نیز تقویت می‌کنند. جهت و شدت این تحریف به‌زبان مورد نظر بستگی دارد. امروزه، در رسانه‌های اجتماعی، جست‌وجوهای شبکه و روی پوسترها، تصاویر تولید شده توسط هوش مصنوعی در همه‌جا یافت می‌شوند. مدل‌های زبانی بزرگ (LLM) مانند ChatGPT قادر به تبدیل ورودی‌های ساده به تصاویر فریبنده واقع‌گرایانه هستند. محققان نشان داده‌اند که تولید چنین تصاویر مصنوعی نه‌تنها تعصبات جنسیتی را بازتولید کرده، بلکه در واقع آن‌ها را بزرگ‌نمایی می‌کنند.

پزشک مرد تا پرستار زن؛ کلیشه‌هایی در مدل‌های هوش مصنوعی

این تحقیق، مدل‌هایی را در ۹ زبان بررسی و نتایج به‌دست‌آمده را با هم مقایسه کرده است. مطالعاتی که پیش‌تر انجام شده بود، معمولاً تنها بر مدل‌های زبان انگلیسی متمرکز بودند. به‌عنوان یک معیار، تیم محققان، ارزیابی چندزبانه سوگیری جنسیتی در تولید تصویر (MAGBIG) را بررسی کرده و آن را توسعه دادند. این ارزیابی براساس نام‌گذاری‌های شغلی با دقت کنترل شده است. این تحقیق همچنین چهار نوع مختلف از پیشنهادها را مورد بررسی قرار داده است. یکی از آن‌ها، پیشنهادهای مستقیمی است که از «مذکر عام» (استفاده از صورت دستوری مذکر برای اشاره به همه افراد) در زبان‌هایی استفاده می‌کنند که در آن‌ها اصطلاح عمومی برای یک شغل از نظر دستوری مذکر است مانند «پزشک»؛ دوم، توصیف‌های غیرمستقیم مانند «شخصی که به عنوان پزشک کار می‌کند»؛ سوم، پیشنهادهای صریحاً زنانه مانند «پزشک‌زن»؛ و چهارم، پیشنهادهای «ستاره جنسیتی» مانند این که کنوانسیون آلمان قصد داشت با استفاده از ستاره، یک نام‌گذاری خنثی از نظر جنسیتی ایجاد کند، مانند «rzt*innen» برای پزشکان. برای این که بتوان نتایج به‌دست‌آمده را با هم مقایسه کرد، محققان زبان‌هایی را که در آن‌ها نام مشاغل دارای جنسیت هستند، مانند آلمانی، اسپانیایی و فرانسوی، در نظر گرفتند. علاوه‌براین، این مدل زبان‌هایی مانند انگلیسی و ژاپنی را که فقط از یک جنسیت دستوری استفاده می‌کنند؛ اما ضمایر جنسیتی دارند (مانند «او»، «او») در بر می‌گیرد. و در نهایت، زبان‌هایی را که جنسیت دستوری ندارند، شامل می‌شود: مانند زبان‌های کره‌ای و چینی.

زبان، جهت تصویر را تعیین می‌کند

نتایج این تحقیق بیانگر آن است که ارجاعات مستقیم با تصویر عمومی مردانه، قوی‌ترین سوگیری‌ها را نشان می‌دهند. به‌عنوان مثال، مشاغلی مانند «حسابدار» عمدتاً تصاویری از مردان سفیدپوست در ذهن ایجاد می‌کنند، درحالی که ارجاعات به حرفه‌های مراقبتی تمایل به ایجاد تصاویر زنانه در ذهن دارند. فرم‌های خنثی از نظر جنسیت یا «ستاره جنسیتی» تنها اندکی از این کلیشه‌ها کاسته‌اند، درحالی که تصاویر حاصل از ارجاعات صریحاً زنانه تقریباً به طور انحصاری، زنان را نشان می‌دهند. محققان در کنار توزیع جنسیتی، همچنین تجزیه‌وتحلیل کرده‌اند که مدل‌ها تا چه اندازه خوب می‌توانند ارجاعات مختلف را درک و اجرا کنند. درحالی که بررسی‌ها نشان می‌دهد که فرمول‌های خنثی، کلیشه‌های جنسیتی را کاهش می‌دهند، اما منجر به کیفیت پایین‌تر تطابق بین ورودی متن و تصویر تولید شده نیز می‌شوند. یکی از استادان تجزیه‌وتحلیل داده و آمار در پردیس TUM در هیلبرون، معتقد است: «نتایج به‌دست‌آمده به‌وضوح نشان می‌دهد که ساختارهای زبانی تأثیر قابل توجهی بر تعادل و سوگیری مولدهای تصویر هوش مصنوعی دارند. هر کسی که از سیستم‌های هوش مصنوعی استفاده می‌کند باید بداند که کلمات مختلف ممکن است منجر به شکل‌گیری تصاویر کاملاً متفاوتی شده و بنابراین ممکن است کلیشه‌های نقش‌های اجتماعی را تقویت یا تضعیف کنند.» همچنین، یکی از استادان هوش مصنوعی و یادگیری ماشینی دانشگاه علوم کامپیوتر و رئیس آزمایشگاه هوش مصنوعی و یادگیری ماشینی دانشگاه فنری «دارمشتات» معتقد است: «مولدهای تصویر هوش مصنوعی خنثی نیستند؛ آن‌ها تعصبات ما را با وضوح بالا نشان داده و این امر بسیار وابسته به زبان عمل می‌کند؛ به‌ویژه در اروپا، جایی که بسیاری از زبان‌ها همگرا هستند، این یک زنگ خطر است. به عبارتی، هوش مصنوعی منصفانه باید با درنظرگرفتن حساسیت زبان طراحی شود.» نکته قابل توجه این است که سوگیری در زبان‌های مختلف بدون ارتباط واضح با ساختارهای دستوری متفاوت است. به‌عنوان مثال، تغییر از دستورالعمل‌های فرانسوی به اسپانیایی منجر به افزایش قابل توجه سوگیری جنسیتی می‌شود، باوجوداینکه هر دو زبان به یک شکل بین اصطلاحات شغلی مردانه و زنانه تمایز قائل می‌شوند.